

Jan (l) en
Gerhard van
Staalduinen in
de hyacinten.

Bloembollen op

Drentse veengro

Copyright
foto

Gerhard en Jan van Staalduinen telen in het Drentse Peest als proef bloembollen. Met zes collega's hebben de akkerbouwers hiervoor Stichting Binon opgericht, die de kansen van de bollenteelt in Noord-Nederland onderzoekt. De telers steken veel van de teelt op. „Het kan niet mislukken.”

Door: Eric de Lijster
Fotografie: Harry Tielman

Het akkerbouwbedrijf van Jan en Gerhard van Staalduinen in het Drentse Peest lijkt wat geïsoleerd te liggen tussen grote lappen weiland. In de omtrek zitten enkele grote melkveebedrijven die, getuige de fonkelnieuwe stallen, recent fors hebben uitgebreid. Toch is het maar schijn, vertelt Gerhard van Staalduinen aan de keukentafel op de boerderij. „Akkerbouw en melkveehouderij met gras en maïs gaan in dit gebied qua oppervlakte ongeveer gelijk op. Een mooie verdeling.”

Jan en Gerhard, die een vennootschap onder firma's (VOF) hebben, hebben de veehouders ook nodig voor het maken van hun bouwplan. Zij zijn volbloeds aardappelboeren. Ongeveer driekwart van het areaal van rond de 110 hectare wordt ingevuld met consumptieaardappelen, pootgoed en fabrieksaardappelen. Hiervoor ruilen zij jaarlijks veel land uit met omringende akkerbouwers en veehouders. „Ons areaal varieert een beetje, afhankelijk van de ruilmogelijkheden”, vertelt Gerhard. „Wij ruilen altijd veel grond uit voor de teelt van snijmais voor de veehouders. Dat is elk jaar weer even flink puzzelen. Als wij meer aardappelland kunnen bijhuren, strepen wij daarvoor ons eigen land weg. Hiermee willen wij de grond zo gezond mogelijk houden.”

In de schaduw van de aardappelteelt verbouwt Van Staalduinen op een twintigtal hectare ook suikerbieten en granen. Naast de boerderij

HET BEDRIJF

Gerhard en Jan van Staalduinen hebben in Peest een vennootschap onder firma. Zij verbouwen consumptieaardappelen, pootgoed en fabrieksaardappelen op rond 80 tot 90 hectare. Dit areaal kan variëren, omdat zij elk jaar veel land uitruilen met naburige boeren. Naast de aardappelen hebben de Van Staalduinens 6,5 hectare suikerbieten en circa 14 hectare granen. Op een kleine twee hectare groeien hyacint, krokus, zantedeschia aethiopica en allium.

nd

groeit op kleine schaal echter een heel ander gewas: bloembollen. Dit jaar telen de akkerbouwers op bijna twee hectare krokus, hyacint, zantedeschia en allium. Een bord aan het begin van het perceel verradt dat de Van Staalduinens niet op eigen houtje handelen.

Ervaring opdoen

De teelt vormt een onderdeel van de Stichting Bollenintroductie Noordooost Nederland (Binon), een driejarig project van zes akkerbouwers en een plantenkweker die gezamenlijk ervaring willen opdoen in de teelt van bloembollen in Noord-Nederland. Gerhard van Staalduinen is voorzitter van de stichting, die in het najaar van 2004 van start is gegaan met het planten van de eerste bollen. „In de akkerbouw in dit gebied is het niet best gesteld”, verklaart Gerhard. „Terwijl over bloembollen veel wordt gezegd en geschreven. Wij willen daarom kijken of deze teelt in onze bedrijfsvoering past.” Vergis je niet, vult Jan aan. „Drenthe is na Noord-Holland de tweede bloembollenprovincie van Nederland. Dat wordt vaak vergeten.” Het gebied is ook prima geschikt voor de bollenteelt, reageert Gerhard. „Wij moeten nog veel leren. Maar als je het in de vingers hebt, ligt de opbrengstpotentie hoger dan in Noord-Holland. We hebben ruimte voldoende, de grond is gezond en wij telen de bollen minder intensief.” In Noord-Holland planten de telers de bollen dichter bij elkaar en wordt elk hoek-

je van het perceel benut. „Doordat onze grond minder duur is, zetten wij de bollen iets verder van elkaar af en laten we de minder courante stukjes onbenut”, vertelt Gerhard.

De akkerbouwers hebben elk ongeveer 5.000 euro in de stichting gestoken. Ook de provincie Drenthe en het Samenwerkingsverband Noord-Nederland kwamen met subsidie over de brug voor het onderzoek naar de bedrijfsverbreding. De teelt en de arbeid wordt vrijwel allemaal binnen de stichting geregeld. Indien nodig, komen de akkerbouwers elkaar een handje helpen met het planten of onkruidvrij maken van het gewas. Voor het bijspijkeren van de teeltkennis, maken de akkerbouwers gebruik van adviseurs.

Van het eerste volle seizoen, is volgens Gerhard van Staalduinen veel geleerd. Dat varieert van algemene teeltzaken tot details. „Bijvoorbeeld dat je hyacint en muscari, de blauwe druif, niet naast elkaar moet planten, omdat zij elkaar niet verdragen. Afgelopen jaar hebben wij in krokus last gehad van muizenschade aan de bollen. Beter is dan ze in het midden van een perceel te planten en niet langs sloten.”

Maar ook met de schaduwzijde van het bollenvak hebben de Van Staalduinens snel kennis gemaakt. In het eerste jaar had de stichting bij een leverancier uit West-Nederland een partij bollen besteld met een contract waar alle kwaliteitsgaranties in stonden opgesteld. Maar op het tijdstip van leveren, melden deze leverancier dat de gewenste kwaliteit bollen er niet meer waren en dat de stichting met mindere bollen genoegen moest nemen. „Er werd ons afgeraden naar het Scheidsrecht te gaan”, vertelt Jan, „wilden wij in de toekomst ook nog bollen uit West-Nederland ontvangen. Aan zulke mentaliteit kunnen wij maar moeilijk wennen.”

Slangen bemesten

Maar er zijn ook positieve uitzonderingen, benadrukken vader en zoon. Zij telen nu anderhalve hectare hyacinten op contract voor een bollenteler uit Noord-Holland. Deze samenwerking verloopt naar hun zeggen voortreffelijk. „Wij telen voor hem de bollen, terwijl hij aan ons kennis in de teelt overdraagt”, vertelt Gerhard. In de hyacinten hebben de telers dit jaar, naar de wens van de afnemer, een druppelbevloeiingssysteem aangelegd. „Weer een ervaring extra. Naast het beregenen, gebruiken wij de slangen ook om de bollen te bemesten.” En het werkt, geeft Gerhard aan, want op een stuk kwamen zij vijf meter slang te kort. „En daar zijn de bollen zichtbaar minder groot.”

Op vijf are teelt de stichting ook de Zantedeschia Aethiopica, ofwel de aronskelk. Dit is een wortelstokgewas en vraagt dus een andere werkwijze dan de bloembollen. De telers hebben eind november de wortels uit het land gestoken en deze bij de plantenkweker in de kas op pot gezet. Daar zijn er volop bloemen van geoogst. „Daarna hebben wij de wortels weer uitgebroken en op het land gezet. De wortels zijn enorm groeikrachtig. Net onkruid”, lacht Gerhard.

Voor het planten zijn de wortels gedompeld in een groeihormoon, die de bloemzetting flink verbetert. Per struik rekent Van Staalduinen nu op tien tot vijftien bloemen. Deze kunnen vanaf deze periode tot eind juli worden geoogst. Een deel van de productie wordt voor de klok van Bloemenveiling Eelde verhandeld, verwacht Gerhard. „Vorig jaar hebben wij alles via lokale bloemisten afgezet. Nu is de productie voldoende voor de veiling.”

Stichting Binon bekijkt ook of andere soorten en rassen bolgewassen geschikt zijn om op of in de Drentse grond te worden gekweekt. Zij heeft dit jaar het onderzoeks- en adviesbureau HLB in Wijster opdracht gegeven een proefveld te laten aanleggen op proefboerderij Marwijksoord. Hier worden onder meer naast

krokus, allium en hyacint ook anemone, eremurus, eucomis, ornithogalum, fritellaria en crocosmia uitgeprobeerd. „Puur om te kijken of zij hier goed te telen zijn en dus voor de telers van Binon interessant kan zijn”, verklaart Gerhard.

De stichting richt zich voorlopig op kleinere bolsoorten. Grootchalige gewassen als lelie en tulp, waarvan de prijzen de laatste jaren door overproductie laag zijn, worden niet geteeld. „Dit is te veel bulk. Het heeft geen zin meer van hetzelfde te kweken”, aldus Gerhard. „In de gewassen die wij nu telen, die meer niche zijn, is de kans het grootst een leuke marge te behalen.”

Alles ligt open

De Van Staalduinens weten nog niet of zij met de bollenteelt doorgaan als eind volgend jaar het project van Binon erop zit. „Wij zijn nu halverwege. Dat is een beetje vroeg voorspellen. Alles ligt nog open”, zegt Jan. Toch lichten zij een tipje van de sluier op. Voor arbeidsintensieve teelten als de zantedeschia lijkt op het bedrijf geen plaats. Gelet op het bouwplan staan aardappelen uiteraard op de eerste plaats.

De vennootschap oogst, samen met een collega-akkerbouwer, eerst vroege consumptie-aardappelen, daarna het pootgoed – allemaal zetmeelrassen – en tot slot de fabrikers. „Ik zit drie tot vier maanden op de rooier”, schetst Gerhard. „In die periode is er geen ruimte voor teelten die veel arbeid vragen.” De akkerbouwers zien dan ook meer ruimte op het bedrijf voor de contractteelt van bollen op een wat grotere schaal. „Zoals wij nu doen met hyacint lijkt op ons bedrijf beter te passen. Bovendien geeft het je financiële zekerheid, hoewel je er ook weer geen grof geld mee verdient.”

Hoe het ook uitpakt, het werk van Stichting Binon is volgens voorzitter Gerhard bij voorbaat al geslaagd.

„Het doel is kennis opdoen. Als ik aan het einde van de rit zeg: dit vult ons bedrijf aan, dan is het prima. Maar is het niets voor mij, dan maakt dit project dat ook duidelijk. Het kan gewoon niet mislukken.”

‘Het heeft

geen zin

méér van

hetzelfde

te kweken’